

महाराष्ट्र शासन  
सामान्य प्रशासन विभाग  
शासन परिपत्रक क्रमांक : पद्म-१०२१/ प्र.क.७४/३१-ब  
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.  
दिनांक:- ०६ जुलै, २०२१.

**परिपत्रक:-**

प्रजासत्ताक दिन दिनांक २६ जानेवारी, २०२२ रोजी घोषित होणाऱ्या पद्म पुरस्काराकरिता (पद्मश्री, पद्म भूषण, पद्मविभूषण) शिफारशी केंद्र शासनाकडे पाठवावयाच्या आहेत. पद्म पुरस्कार हे सर्वोच्च नागरी पुरस्कारांपैकी एक असून ते अतिशय प्रतिष्ठेचे असतात. हे पुरस्कार विविध क्षेत्रांमधील उल्लेखनीय सेवेबद्दल दिले जातात. या बाबतचे अधिनियम आणि नियम केंद्र शासनाच्या गृहमंत्रालयाच्या [www.padmaawards.gov.in](http://www.padmaawards.gov.in) या संकेतस्थळावर देण्यात आले आहेत. त्यांचे कृपया अवलोकन करावे.

२. पद्म पुरस्कारांकरिता शिफारशी करताना केंद्र शासनाने पुढीलप्रमाणे निकष सुचविले आहेत:-
  - १) शिफारस करताना संबंधित क्षेत्रातील अत्युत्कृष्ट कार्य (Excellence Plus) हा निकष असावा. या उल्लेखनीय कार्यामध्ये समाजसेवा हाही एक घटक असावा.
  - २) पद्म पुरस्कार हा भारतातील दुस-या क्रमांकाचा सर्वोच्च नागरी सन्मान असल्याने मान्यवरांची शिफारस करताना शिफारस केलेल्या मान्यवरास त्याच्या कार्यक्षेत्रात यापूर्वी कोणते राष्ट्रीय/राज्य पुरस्कार मिळाले आहेत काय, याचा विचार व्हावा.
  - ३) पुरस्कारासाठी नावे सुचवताना समाजातील अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागास वर्ग, महिला, अपंग व कमकुवत घटकांमधील प्रतिभासंपन्न व्यक्तींचाही विचार व्हावा.
  - ४) मरणोत्तर पुरस्काराची शक्यतो शिफारस करू नये. मात्र उच्चतम गुणवत्तेच्या अपवादात्मक प्रकरणांमध्ये जानेवारी, २०२० नंतर निधन झालेल्या व्यक्तींची शिफारस करता येईल. त्यापूर्वी निधन झालेल्या व्यक्तींची पद्म पुरस्कारासाठी शिफारस करू नये.
  - ५) पद्म भूषण पुरस्कारासाठी मान्यवरांची शिफारस पद्म श्री पुरस्कार प्राप्त केल्यानंतर ५ वर्षांनी करता येईल. तसेच पद्म विभूषण पुरस्कारासाठी मान्यवरांची शिफारस पद्म भूषण प्राप्त केल्यानंतर ५ वर्षांनी करता येईल. तथापि ही मर्यादा अपवादात्मक प्रकरणांमध्ये शिथिल करण्याचा विचार करता येईल.
  - ६) शासकीय सेवेतील तसेच सार्वजनिक उपक्रमांतील डॉक्टर व वैज्ञानिक वगळता अन्य कर्मचारी अधिकारी पद्म पुरस्कारासाठी पात्र नाहीत.

उपरोक्त निकषांच्या आधारे शिफारसयोग्य असतील असे प्रस्ताव जिल्हाधिकारी, विभागीय आयुक्त व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांनी या विभागाकडे **दिनांक ६ ऑगस्ट, २०२१ पर्यंत** निश्चितपणे पाठवावेत. जिल्हाधिकारी व विभागीय आयुक्त वगळता, सर्व क्षेत्रीय कार्यालयांनी त्यांचे प्रस्ताव संबंधित मंत्रालयीन विभागामार्फत पाठवावेत.

**पुरस्कारासाठी प्रस्ताव पाठविताना खालील सूचना विचारात घ्याव्यात.**

- अ) पात्र व्यक्तींचा शोध घेताना वृत्तपत्रे किंवा इतर कोणत्याही प्रसिद्धी माध्यमांद्वारे जाहिराती देऊन नावे मागविण्यात येऊ नयेत. तथापि ज्या व्यक्तींचे कार्य अत्यंत प्रशंसनीय स्वरूपाचे आहे व जे सदर पुरस्कार प्राप्त

करण्यासाठी खरोखरच पात्र आहेत, मात्र अशा व्यक्ती प्रसिद्धीच्या वलयात नाहीत त्यांचा पुरस्कारासाठी नामनिर्देशन करण्याच्या दृष्टीने शोध घेण्यासाठी नियोजनपूर्वक प्रयत्न व्हावेत.

ब) सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यामध्ये दोन प्रतीत प्रस्ताव पाठवावेत. तसेच त्यांच्या कार्याची माहिती सायटेशन च्या स्वरूपात इंग्रजीमध्ये पाठवावी. प्रत्येक प्रस्ताव स्वतंत्ररीत्या पाठवावा. प्रस्तावासोबत संबंधित व्यक्तीची छायाचित्रे, पुस्तके, वृत्तपत्रीय कात्रणे व इतर साहित्य पाठवू नये. विहित नमुन्यात परिपूर्ण प्रस्तावाची मायक्रोसोफ्ट वर्ड मधील फाईल [abhay.bhandari@nic.in](mailto:abhay.bhandari@nic.in) ईमेल पत्त्यावरही पाठवावी.

४. जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून, पद्म पुरस्कारासाठी विहित केलेल्या निकषांची छाननी न करता जसेच्या तसे प्रस्ताव शासनास सादर केले जातात, असे निदर्शनास आले आहे. यास्तव ज्या व्यक्तींची शिफारस करावयाची आहे, त्या व्यक्तीच्या चारित्र्य पडताळणीसह पात्र व्यक्तींचे प्रस्ताव जिल्हाधिकारी यांनी आपल्या अभिप्रायासह विहित प्रपत्र व इंग्रजीमध्ये सायटेशन यासह शासनास पाठवावेत. सर्व विभागीय आयुक्तांना सुचित करण्यात येते की, त्यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील जिल्हाधिकाऱ्यांकडून प्रस्ताव शासनास विहित मुदतीत प्राप्त होतील याची दक्षता विभागीय आयुक्तांनी घ्यावी

५. प्रकरणी सर्व संबंधितांना सुचित करण्यात येते की पद्म पुरस्कारासंदर्भातील प्रस्ताव **दिनांक ६ ऑगस्ट २०२१ पूर्वी सहसचिव (राजशिष्टाचार, साप्रवि ३१) सामान्य प्रशासन विभाग, मुख्य इमारत, तिसरा मजला, मंत्रालय, मुंबई** या पत्त्यावर मिळतील, याची दक्षता घ्यावी. दिनांक ६ ऑगस्ट, २०२१ नंतर प्राप्त होणारे प्रस्ताव/अर्ज कोणत्याही परिस्थितीत स्विकारले जाणार नाहीत, याची नोंद घ्यावी. विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडील प्रस्ताव शासनास दिनांक ६ ऑगस्ट, २०२१ नंतर या विभागाचे कार्यासन/नोंदणी शाखेत प्राप्त झाल्यावर त्याचे बाबत कोणतीही कार्यवाही न करता विहित कालावधी नंतर प्राप्त प्रस्ताव म्हणून असे प्रस्ताव थेट संबंधित कार्यालयाला परत केले जातील.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२१०७०६१७११४७१२०७ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(अ. वि. जोशी)

सोबत- सहपत्र वरील प्रमाणे

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई-३२
- २) मा. राज्यपालांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
- ३) मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ४) मा. उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ५) सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२ .
- ६) सर्व विभागीय आयुक्त

- ७) सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई (पत्राने)
- ८) उपसचिव (पर्यटन), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ९) उप सचिव (सांस्कृतिक कार्य), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- १०) उप सचिव, मराठी भाषा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) आयुक्त, क्रिडा व युवक कल्याण, पुणे.
- १२) संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, मुंबई.
- १३) सर्व जिल्हाधिकारी.
- १४) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) प्रोथोनोटरी अँड सिनियर मास्टर, उच्च न्यायालय, मुंबई-(पत्राने) .
- १६) रजिस्ट्रार, उच्च न्यायालय (अपिलेट साइट), मुंबई.
- १७) सर्व मा. मंत्री, मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
- १८) निवड नस्ती.

**PROFORMA FOR PADMA AWARDS**

|     |  | First Name | Middle Name | Last Name |
|-----|--|------------|-------------|-----------|
| 1.  | Shri/ Smt.   |            |             |           |
| 2.  | Sex (Male/Female)  |            |             |           |
| 3.  | Date Of Birth /Age   | DDMMYY     | -           | Age-      |
| 4.  | State to Which belong  |            |             |           |
| 5.  | Nationality:(Indicate NRI/ OCI/ Foreigner)   |            |             |           |
| 6.  | Complete Postal Address with District,State,Country  |            |             |           |
| 7.  | Telephone / Mobile No:   |            |             |           |
| 8.  | Aadhar No  |            |             |           |
| 9.  | Email Address  |            |             |           |
| 10. | Religion   |            |             |           |
| 11. | Category (SC/ST/OBC/General)   |            |             |           |
| 12. | Profession or Occupation: (with designation / office held)                                       |            |             |           |
| 13. | Field of activity* : vis.] Art]Sports] Social work etc.  |            |             |           |
| 14. | Padma Award for which name is recommended viz. "Padma Vibhushan", Padma Bhushan",or "Padma Shri" |            |             |           |
| 15. | Padma Award Conferred if any in the past   |            |             |           |
| 16. | Citation:  |            |             |           |

\*An illustrative list of fields and details required in the citation is annexed for reference.

**Illustrative list of fields**

- 1) Art (includes Music ,Painting Sculpture Photography Cinema, Theatre etc.)
- 2) Social Work (includes social service ,charitable Service, contribution in Community Projects etc.
- 3) Public Affairs (includes Law, Public Life, Politics etc.)
- 4) Science and Engineering (includes Space Engineering Nuclear Science, information Technology , Research and development in Science and its allied subjects etc
- 5) Trade and Industry ( includes Banking Economic Activities, Management, Promotion of Tourism, Business etc.)
- 6) Medicine (includes Medical research ,distinction/specialization in Ayurveda, Homeopathy, Sidhha, allopathic, Naturopathy etc.)
- 7) Literature and Education (includes Journalism, Teaching, Book composing, Literature, Poetry, promotion of education, promotion of literacy, Education Reforms etc.)
- 8) Civil Services (includes distinction/excellence in administration etc. by Government servants)

9) Sports (including popular Sports, Athletics, Adventure, Mountaineering promotion of sports, Yoga etc.)

Others (fields not covered above and may include propagation of Indian culture, protection of Human rights, wild Life protection/conservation etc.

Detailed required in the citation :-

The citation should be in the form of a write up in narrative form (maximum 800 words) It is desirable that the citation should include the details of the distinctions, life time achievements in the field, works published in the indexed/reputed journals in the concerned field. The work done for the welfare of society, social service work may also be highlighted in the citation Kindly also give details of National/state level awards conferred, if any or any other significant /important fact.